

hället som jag anser vara såväl otäck som skrämmande. Ett samhälle som värdesätter effektivitet och materiell välfärd mer än allt annat behöver inte vara ett, vad vi brukar kalla, civiliserat samhälle. Frihet eller rättvisa är där ett underord-

nat krav.

Jag hoppas att mitt sätt att tolka artikeln är fel då jag inte kan se att detta är idéer som passar in bland de frihetsfrågor Moderata samlingspartiet driver.

PETER OLSSON:

Statens främsta uppgift

Privatiseringar ligger onekligen i tiden. I Svensk Tidskrift nr 2 lyckas MUF-aren Anders Lindberg till och med att förespråka sådana utifrån en utpräglad liberal utilitarism. En inställning som annars brukar förknippas med social ingenjörskonst och andra motiv för en omfattande offentlig sektor.

För en borgerlig-konservativ kan hans artikel i förstone verka riktig. Han tycks förespråka en i dagsläget riktig politik: privatiseringar i syfte att öka välståndet förenat med statliga garantier när privatiseringarna hotar att skapa otrygghet och oro bland medborgarna. I stora stycken en korrekt strategi när det gäller att avsocialisera samhället.

När man närmare granskar hans argument blir man mer betänksam. Människans välfärd bestäms enligt honom av ett antal materiella och immateriella faktorer; kylskåp och TV-apparater tillhör de förra, frihet och trygghet de senare. Statens uppgift är att genom kloka beslut maximera denna välfärd. Lindberg skriver: "Politikernas uppgift är dels att

tillhandahålla – eller bättre uttryckt – skapa förutsättningar för materiell välfärd, dels att tillse att den immateriella välfärden existerar och helst ökar."

Utan att gå in på de stora teoretiska och praktiska problemen med en välfärdsmaximering kan man konstatera stora faror med en sådan ansats. Den legitimerar nämligen, när inte icke-handling förutspås ge bättre resultat, en ohämmad statlig klåfingrighet – det som ökar välfärden är rätt!

Den konservative vet att det finns en moralisk ordning som är giltig och som bland annat skyddar människans privata sfär från alla beslut något välfärdsutskott kan fatta. Som Edmund Burke uttryckte det:

"Men have a right to the fruits of their industry, and to the means of making their industry fruitful. They have a right to the acquisitions of their parents; to the nourishment and improvement of their offspring; to instruction in life, and to consolation in death. Whatever each man can separately do, without trespassing upon others, he has a right to do for himself;"

Visserligen leder omtanken om samhällets stabilitet och riskerna för att fatta felaktiga beslut till en konservativ metod där reformer skall ske successivt och under ständig prövning. Men detta får inte förväxlas med en ren pragmatism eller med att det inte skulle finnas en objektiv rättvisa. Och statens främsta uppgift är att upprätthålla rättvisan och ordningen, inte att garantera välbefinnandet för varje individ.

Speciellt farligt är att som Lindberg jämställa vad han kallar immateriella välfärdsfaktorer – frihet, trygghet etc – med varandra eller med materiella fördelar och tillåta maximering av totalsumman även på bekostnad av en faktor. Som Lindberg skriver: "Följaktligen kan materiell och immateriell välfärd ökas, minskas och omfördelas ..." Detta leder, även om Anders Lindberg inte avser det, i förlängningen till att tex frihet kan bytas bort mot en högre standard.

För inte är det för bristen på materiella fördelar som den svenska socialismen främst bör kritiserars, även om bristerna i den offentliga sektorn för var dag tycks

öka, utan för att man undergrävt människornas frihet och därmed undergrävt deras förmåga att agera som moraliska varelser. Vad borgerligheten bör återupprätta är den allt ansvar frångagna individen och den av elephantiasis lamslagna statsmakten. Det är fria medborgare i ett samhälle med en begränsad och därför stark statsmakt som behövs. Aldrig så många egna rum på långvården kan inte ersätta detta.

Egentligen passar Hjalmar Gullbergs rader om den totalitära ockupanten ännu bättre in på den socialdemokratiska klientstaten:

"Där friheten kördes ut,
blev det sommar på nytt och grönska.
Och körsbären i den strut
är så röda som du kan önska.
Men glädjen har tagit slut.

— — —
Hur kan ängen ge maskrosfröna
åt vindarna som tribut?
Vem vill plocka en tusensköna,
där friheten kördes ut?

ANDERS LINDBERG:

Privatiseringar

Min artikel om privatiseringar försökte jag anlägga ett synsätt för hur man bedömer om en politisk åtgärd är att föredra eller ej, som normalt återfinns inom den ekonomiska rationalismen. Jag definierade "välfärd" som be-

stående av en materiell och en immateriell del, dvs de okvantifierbara delarna frihet, trygghet etc.

Den rationalistiska modellen används som ett slags "lackmuspapper" för politikern; om större materiellt utrymme